

KLIMATA ATBILDĪGA LAUKSAIMNIECĪBA LATVIJĀ

PROJEKTA PĀRSKATS

“KLIMATA ATBILDĪGA LAUKSAIMNIECĪBA LATVIJĀ”
NR. LIFE16 CCM/LV/000083

- Projekta nosaukums:** LIFE CRAFT: Klimata atbildīga lauksaimniecība Latvijā
- Projekta numurs:** LIFE16 CCM/LV/000083
- Projekta norises laiks:** 01.04.2018. - 30.04.2024.
- Projekta partneri:** Latvijas Dabas fonds / www.ldf.lv
Vides risinājumu institūts / www.vri.lv
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs / www.llkc.lv
Čehijas Zinātnes un sabiedrības centrs / www.ccss.cz
- Projekta budžets:** **1 987 764 EUR**, t.sk. Eiropas Komisijas LIFE programmas finansējums: **1 177 696 EUR**; Valsts reģionālās attīstības aģentūras Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas līdzfinansējums: **463 770 EUR**; Sabiedrības integrācijas fonda līdzfinansējums: **63 106 EUR**; Cēsu Kultūras un tūrisma centra līdzfinansējums: **3000 EUR**; Projekta partneru līdzfinansējums: **280 192 EUR**.

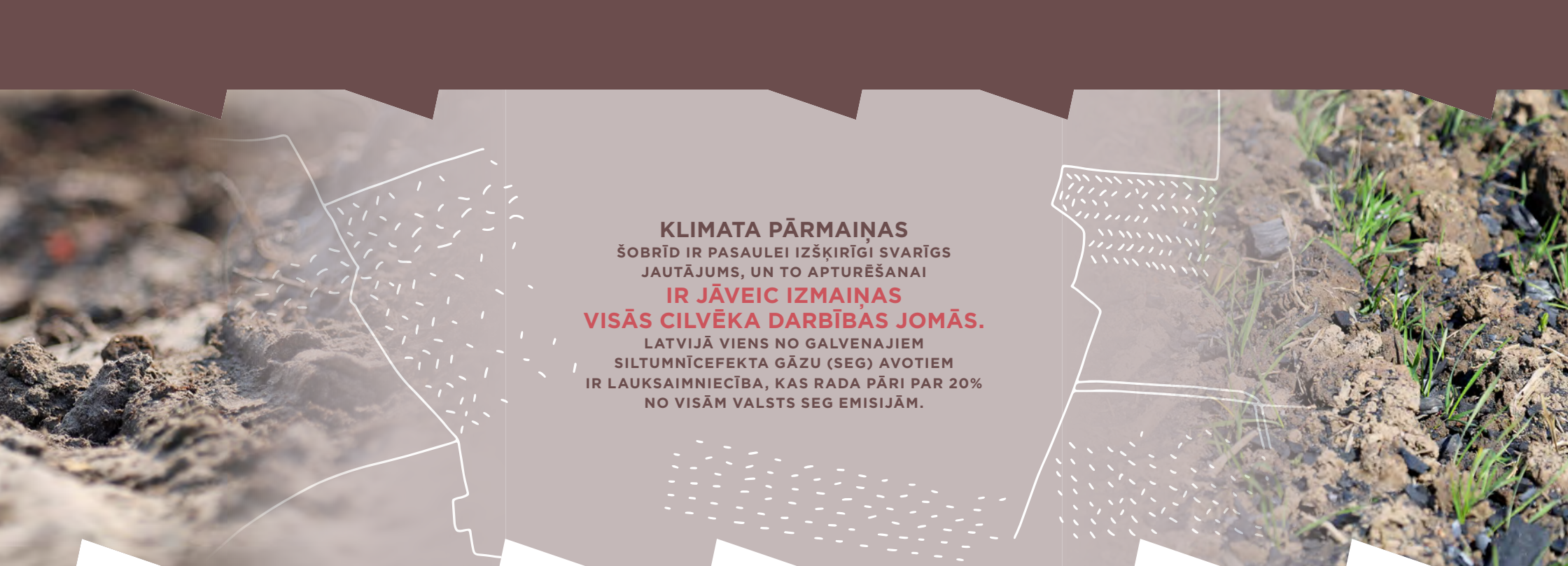
PROJEKTA PĀRSKATS IR SAGATAVOTS AR EIROPAS KOMISIJAS LIFE PROGRAMMAS UN VALSTS REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS AĢENTŪRAS FINANSIĀLU ATBALSTU PROJEKTA "LIFE CRAFT: KLIMATA ATBILDĪGA LAUKSAIMNIECĪBA LATVIJĀ" LIFE16 CCM/LV/000083 IETVAROS. PAR TAJĀ IEKĻAUTO INFORMĀCIJU IR ATBILDĪGI PROJEKTA ĪSTENOTĀJI UN TĀ NEATSPOGUĻO NE EIROPAS KOMISIJAS, NE EIROPAS KOMISIJAS MAZO UN VIDĒJO UZŅĒMUMU IZPILDAĢENTŪRAS VIEDOKLI.

Kontakti:

Latvijas Dabas fonds
Blaumaņa iela 32-8,
Rīga, Latvija, LV-1011
tālr.: +371 67830999
e-pasts: ldf@ldf.lv

www.ldf.lv

www.craftlife.lv

KLIMATA PĀRMAIŅAS
ŠOBRĪD IR PASAULEI IZŠĶIRĪGI SVARĪGS
JAUTĀJUMS, UN TO APTURĒŠANAI
IR JĀVEIC IZMAIŅAS
VISĀS CILVĒKA DARBĪBAS JOMĀS.
LATVIJĀ VIENS NO GALVENAJIEM
SILTUMNĪCEFEKTA GĀZU (SEG) AVOTIEM
IR LAUKSAIMNIECĪBA, KAS RADA PĀRI PAR 20%
NO VISĀM VALSTS SEG EMISIJĀM.

PROJEKTA **CRAFT**
LIFE MĒRĶIS IR

LATVIJĀ PĀRBAUDĪT UN PRAKTISKI DEMONSTRĒT SEG EMISIJAS MAZINOŠAS
LAUKSAIMNIECĪBAS PRAKSES, KURAS TAJĀ PAŠĀ LAIKĀ ĻAUJ LAUKSAIMNIEKIEM
SAGLABĀT EKONOMISKO STABILITĀTI UN VEICINA KLIMATA ATBILDĪGAS
LAUKSAIMNIECĪBAS KONKURĒTSPĒJU TIRGŪ.

**PROJEKTĀ TIKA PĀRBAUDĪTAS TRĪS LATVIJĀ LĪDZ ŠIM VĒL MAZ IZMANTOTAS METODEDES,
KURAS ĻAUJ SAMAZINĀT CO₂ UN CITAS SEG EMISIJAS:**

1

BEZARŠANA

2

**BIOOGLES
IESTRĀDE AUGSNĒ**

3

**KONTROLĒTĀ
DRENĀŽA**

TIEŠĀ SĒJA

Projekta LIFE CRAFT ietvaros Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs sadarbībā ar astoņām saimniecībām Latvijā testēja tiešo sēju – vienu no bezaršanas metodēm.

Strādājot ar šo metodi, vienīgā augsnes apstrādes operācija ir **sēklas vadziņas iegriešana augsnē**. Tādā veidā augsne paliek faktiski neskarta un uz tās saglabājas augu atliekas, kas savukārt pasargā augsni no laikapstākļu kaitīgās iedarbības, ierobežo viengadīgo nezāļu attīstību, kā arī kalpo par barības bāzi dažādiem augsnē dzīvojošajiem organismiem. Rezultātā uzlabojas augsnes mikrobioloģiskā aktivitāte, struktūra, ūdens un gaisa aprīte, auglība, palielinās organiskās vielas saturs, kā arī šādā augsnē augošo augu noturība pret slimībām. Strādājot ar tiešās sējas metodi, samazinās no augsnes izdalītā CO₂ apjoms un augsne ar tajā augošo augu un mikroorganismu starpniecību ilgtermiņā sekmīgi piesaista gaisā esošo oglekli, tādā veidā konstanti palielina organiskās vielas saturu augsnē.

PROJEKTĀ IEGŪTIE REZULTĀTI RĀDA, KA TIEŠĀS SĒJAS GADĪJUMĀ:

- 1 no katra hektāra gadā tiek emitēts par 2689 kg C mazāk nekā tradicionālās tehnoloģijas gadījumā;
- 2 sējumu ierīkošana ir par 157 EUR/ha lētāka nekā sējot konvencionāli;
- 3 ražas apjoms būtiski neatšķiras no konvencionālajā tehnoloģijā iegūtā;
- 4 nerodas augsnes sablīvēšanās ilgtermiņā un uzlabojas augsnes organiskās vielas saturs;
- 5 augsne tiek atdzīvināta un uzlabojas tās mikrobioloģiskā aktivitāte.

BIOOGLES IESTRĀDE AUGSNĒ

Latvijas Dabas fonds kopā ar trīs bioloģiskajām zemnieku saimniecībām vērtēja, kā CO₂ emisijas samazina bioogles iestrāde augsnē un kā šī pieeja ietekmē ražību. Bioogles iestrādāšana tiek uzskatīta par perspektīvu tehnoloģiju oglekļa uzkrāšanai un SEG emisiju samazināšanai lauksaimniecībā, tajā pašā laikā tā uzlabo augsnes struktūru, tekstūru, porainību, augsnes daļiņu sadalījumu un tās blīvumu.

Klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās kontekstā biooglei ir augsts potenciāls kā oglekļa deponēšanas augsnē instrumentam. Tomēr tā pielietojums, balstoties tikai uz tirgus principiem, ir apgrūtināts augsto izmaksu dēļ. Šāda instrumenta ieviešanai būtu nepieciešami papildus atbalsta mehānismi.

Nelielās saimniecībās, kurās iespējama bioogles ražošana izmantojot pašu darbu un biomasu, bioogles izmantošanai ir lielāks potenciāls kļūt ekonomiski pamatotai. Jo sevišķi, ja tā tiek izmantota līdztekus ar citām videi draudzīgām praksēm (permakultūra, agromežsaimniecība, agroekoloģiskā saimniekošana vai līdzīgi).

**PROJEKTA IETVAROS VEIKTAIS MONITORINGS PARĀDĪJA,
KA BIOOGLES IESTRĀDEI BIJA POZITĪVA IETEKME
UZ TĀDĀM AUGSNES ĪPAŠĪBĀM KĀ ORGANISKĀS VIELAS SATURS,
KOPĒJĀ OGLEKĻA SATURS AUGSNĒ, AUGSNES PH UN CITIEM RĀDĪTĀJIEM.
TOMĒR POZITĪVU IETEKMI UZ RAŽAS PIEAUGUMU VARĒJĀM KONSTATĒT
TIKAI ATSEVIŠĶOS GADĪJUMOS, LĪDZ AR TO ŠĀDI PĒTĪJUMI
IR JĀTURPINA ARĪ NĀKOTNĒ.**

KONTROLĒTĀ DRENĀŽA

Vides risinājumu institūts projekta ietvaros Smiltenes un Meņģeles pagastos, divās pilotteritorijās testēja kontrolētās drenāžas piemērotību tīrumos kā vienu no potenciālām klimata pārmaiņu un to ietekmes mazinošām praksēm lauksaimniecībā.

Kontrolētā drenāža no tradicionālās jeb konvencionālās drenāžas sistēmas atšķiras ar meliorācijas sistēmā izbūvētu konstrukciju, kas atrodas drenu kontrolakās vai uz drenu kolektoru iztekām. Šī konstrukcija ir regulējams aizsprosts, ar kura palīdzību var kontrolēt gruntsūdens līmeni meliorētajās platībās.

LIFE CRAFT PROJEKTĀ IEGŪTIE MONITORINGA DATI APLIECINA, KA KONTROLĒTĀ DRENĀŽA PALĪDZ AIZTURĒT ŪDENI AUGSNĒ. LĪDZ AR TO ŠO METODI VAR REKOMENDĒT SAUSUMA RISKA UN BARĪBAS VIELU IZNESES MAZINĀŠANAI. TAS LAUKSAIMNIEKIEM VAR SNIEGT IEGUVUMUS MAZĀKU MĒSLOJUMA DEVU PIELIETOŠANAI UN STABILĀKĀS RAŽAS IEGUVEI, BET APKĀRTĒJAI VIDEI, SEVIŠĶI ŪDENS EKOSISTĒMĀM, SAMAZINĀT EITROFIKĀCIJAS NEVĒLAMO IETEKMI.

SEG MONITORINGA DATI NESNIEDZA VIENNOZĪMĪGUS REZULTĀTUS PAR KONTROLĒTĀS DRENĀŽAS IETEKMI SEG EMISIJU MAZINĀŠANĀ, TAM NEPIECIEŠAMI ILGTERMIŅA UN PLAŠĀKI PĒTĪJUMI. TOMĒR IEGŪTIE DATI UZRĀDA TENDENCI AR KONTROLĒTO DRENĀŽU PALIELINĀT N2O EMISIJU PIESAISTI TĪRUMU MINERĀLAUGSNĒS.

PROJEKTA PARTNERIS ČEHIJAS ZINĀTNES UN SABIEDRĪBAS CENTRS IESAISTĪJĀS KONTROLĒTĀS DRENĀŽAS MONITORINGĀ. PROJEKTĀ TIKA ĪSTENOTA ATTĀLĀS IZPĒTES MONITORINGA INSTRUMENTU PIELĀGOŠANA SEG EMISIJU UN GRUNTSŪDENS LĪMEŅA IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANAI.

LAUKSAIMNIECĪBAS

PRAKSES KLIMATA PĀRMAINU MAZINĀŠANAI

ROKASGRĀMATA LAUKSAIMNIEKIEM

Projekta ietvaros izstrādāta **praktiska rokasgrāmata** par dažādām metodēm, kas palīdz samazināt lauksaimniecības ietekmi uz klimatu. Rokasgrāmatā aplūkotas metodes, kas saistītas ar augsni un dod ieguldījumu augsnes oglekļa krājumu palielināšanā un kas ir derīgas tieši Latvijai un Baltijas jūras reģionam.

ZINĀTNES UN MĀKSLAS IZSTĀDE “LAUKA PĒTĪJUMI”

Projektā Vides risinājumu institūts iesaistot 8 māksliniekus, to komandas, izveidoja Zinātnes un mākslas izstādi “Lauka pētījumi”, kas bija skatāma Cēsīs zinātnes un mākslas centrā “Brūzis” divus vasaras mēnešus 2021. gadā. Izstāde kopā ar tai veltīto mediju kampaņu pārsniedza cerēto auditorijas apjomu – to apmeklēja vairāk nekā 5000 interesentu, kuriem izstāde un tai veltītā kampaņa radošā veidā vēstīja par lauksaimniecības lomu globālajās klimata pārmaiņās.